

Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет педагогічної освіти

Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для проведення практичних занять

з курсу

Організація й управління освітніми проектами

для студентів-магістрів ОНП

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ:

УПРАВЛІННЯ ТА ЕКСПЕРТИЗА

другого (магістерського) рівня вищої освіти

зі спеціальності А1 Освітні науки

галузі знань А Освіта

(очна, заочна форма навчання, 2025-2026 н.р.)

Уклала : В.Федина-Дармохвал

Метою викладання навчальної дисципліни «Організація й управління освітніми проектами» є: набуття студентами компетентності в організації проектної діяльності, оволодіння навичками практичної діяльності щодо управління проектною діяльністю.

Основні завдання вивчення дисципліни ««Організація й управління освітніми проектами»»:

- теоретична і практична підготовка майбутніх педагогів до організації проектної діяльності у вищій школі;
  - підготовка фахівців до створення проблемних ситуацій та запитань як основи проектної діяльності;
  - підготовка до управління дослідно-творчою діяльністю студентів;
  - оволодіння майбутніми педагогами способами презентації та оцінювання результатів проектної діяльності студентів;
  - підвищення освітнього і фахового рівня, особистісне самовдосконалення; - виховання бажання отримати сучасні знання в галузі проблемного навчання.
- У процесі вивчення студентами навчальної дисципліни «Організація проектної діяльності в освітньому середовищі» опанування ними методами науково-педагогічного дослідження, організацією науково-експериментальних умов та проведення наукового дослідження формуються **програмні компетентності.**

Основні завдання вивчення дисципліни ««Організація й управління освітніми проектами»»:

- теоретична і практична підготовка майбутніх педагогів до організації проектної діяльності у вищій школі;
- підготовка фахівців до створення проблемних ситуацій та запитань як основи проектної діяльності;
- підготовка до управління дослідно-творчою діяльністю студентів;
- оволодіння майбутніми педагогами способами презентації та оцінювання результатів проектної діяльності студентів;
- підвищення освітнього і фахового рівня, особистісне самовдосконалення; - виховання бажання отримати сучасні знання в галузі проблемного навчання.

У процесі вивчення студентами навчальної дисципліни «Організація проектної діяльності в освітньому середовищі» опанування ними методами науково-педагогічного дослідження, організацією науково-

експериментальних умов та проведення наукового дослідження формуються **програмні компетентності**.

Знання:

- володіти здатністю добирати та застосовувати у процесі організації проектної діяльності ефективні педагогічні технології навчання, враховуючи індивідуальні та вікові особливості
- володіти творчим та інноваційним потенціалом в синтезі рішень і в розробці проектів
- володіти інформацією передових досягнень при проектуванні

ПРН 4. – ФК 3. – ЗК 8.

Уміння

- реалізовувати глибоку інтеграцію навчального змісту навколо проблемних питань у процесі проектної діяльності; впроваджувати компетентнісний й особистісно зорієнтований підхід у процесі проектної діяльності
- демонструвати розуміння досліджуваної проблем
- демонструвати практичні навички представлення проектів
- ідентифікувати фактори, що впливають на витрати в проектах, та керувати ними
- керувати проектами і оцінювати їх результат

ПРН 9. – ФК 7. – ЗК 3.

Комунікація

- організовувати комунікативну взаємодію у підсистемах «викладач-студент», «викладач-викладач», «викладач-адміністрація». Формування комунікативної компетентності майбутнього фахівця
- працювати в групі над великими проектам
- продемонструвати знання методів управління, які можуть бути використані для досягнення поставлених цілей

ПРН 19. – ФК 9. – ЗК 5.

Автономія і відповідальність

- демонструвати здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної розумової діяльності, самостійної професійної діяльності, пов'язаної з вирішенням педагогічних ситуацій у процесі організації проектної діяльності
- застосовувати системний підхід до вирішення проблем

ПРН 25. – ФК 17. – ЗК 7.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин/ 4 кредити ECTS.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Організація ПРОЕКТУВАННЯ У КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ

Семінарське заняття 1 (2 год.)

Тема: Теоретичні засади проблемного навчання. Проектна технологія: історія виникнення та сучасний стан

Питання для обговорення і дискусії:

1. Проблемне навчання. Д.Дьюї – засновник проблемного навчання та методу проектів. Проблема. Проблемна ситуація. Алгоритм рішення проблемних ситуацій. Постановка проблемних питань. Принципи проблемного навчання.
2. Методи проблемного навчання. Метод проектів. Ключові поняття: проблема, проблемне питання, проблемна ситуація, методи проблемного навчання, метод проектів.
3. Історія зародження метод проектів. Д. Дьюї та К. Кілпатрик – засновники проектного методу.
4. Досвід впровадження проектного методу у вітчизняній освіті 20-х років ХХ сторіччя. Школи С. Френе. Виникнення проектування як технології. Проект «Інтел: навчання для майбутнього».

5. *Проаналізувати основні ідеї відео «Рецепти успіху у програмах ЄС»*
<https://aei.org.ua/materiali-vebinaru-servisi-proiektu-shho-treba-znati-i-vmiti-dlya-uspihu-u-programah-ies/>

ЗАВДАННЯ:

Тезово описати вимоги до правильного оформлення проектної заявки і представити на занятті.

https://www.youtube.com/live/m26iJqXkSf8?si=jJ6NS7ewVHvu_A9d

Рекомендована література:

1. Андрущенко В. Австрія і Україна в структурі європейських освітніх стратегій : проблеми взаємодії / В. Андрущенко / Австрія й Україна у

- контексті європейської інтеграції й співробітництва : [збірник наукових праць]. – К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2005. – 160 с.
2. Ассаул В. Метод проектів у виховній роботі / Проектна діяльність у ліцеї: компетентнісний потенціал, теорія і практика : науково-методичний посібник / В. Ассаул; [за редакцією С. М. Шевцової, І. Г. Єрмакова, О. В. Батечко, В. О. Жадька]. – К. : Департамент, 2008. – 520 с.
  3. Василевська Л. С. Проектна діяльність методиста як засіб удосконалення професійної майстерності педагогів [Електронний ресурс] / Л. С. Василевська / Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Серія: «Психолого-педагогічні науки». – 2012. – № 6. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nzspp_2012_6_32.pdf.
  6. Гитман Е. Проект в образовательной области «Технология» / Е. Гитман, М. Гитман // Школьные технологи. – 2002. – №6. – С. 136-137.

Семінарське заняття 2 (2 год.)

Тема: Класифікація освітніх проектів. Структурні компоненти

Питання для обговорення і дискусії:

1. Підходи до класифікації проектів. Типи проектів за характером домінуючої діяльності, предметно-змістовними галузями, кількістю учасників та характером контактів у проекті, тривалістю виконання, характером координації проектів.
2. Мікропроекти та макропроекти.
3. Структурні одиниці проекту.
4. *Проаналізувати основні ідеї відео «Формування проектних ідей у громаді»* <https://www.youtube.com/watch?v=MvNesclPwHM>

ЗАВДАННЯ:

Написати власну проектну заявку, представивши її у форматі презентації.

Рекомендована література:

1. Мохонько І. П. Управління проектами / І. П. Мохонько, Л. Є. Довгань, Г. А. Малик. – К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 420 с.
13. Петрова І. В. Проектування в соціально-культурній сфері : [навчальний посібник] / І. В. Петрова. – К. : Вид-во КНУКіМ, 2007. – 372 с.

Семінарське заняття 3 (2 год.)

Тема: Критичне, проектне та рефлексивне мислення

Питання для обговорення і дискусії:

1. Основні положення теорії розвитку критичного мислення.
2. Структура і елементи критичного мислення.
3. Методи розвитку критичного мислення.
4. Індивідуальний план розвитку. Послуги менторів.
5. *Проаналізувати основні ідеї відео «Розвиток проектного та дизайн мислення для успішних проєктів»*
<https://www.youtube.com/watch?v=wKTz1XR1XO8>
6. Провести міні-тренінг з критичного, дизайн та проектного мислення.

ЗАВДАННЯ:

Опрацювати наукову статтю (на вибір) і написати до неї анотацію.

<https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/4534/4004>

https://dspace.znu.edu.ua/jspui/bitstream/12345/414/1/gvzdia_69_57.pdf

<https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2022/1/7.pdf>

Рекомендована література:

1. Вукіна Н. В. Критичне мислення: як цьому навчати : [науковометодичний посібник] / Вукіна Н. В., Дементієвська Н. П., Сущенко І. М. ; за наук. ред. О. І. Пометун. — Харків : Б.в., 2007. — 190 с.
2. Тягло О.В. Критичне мислення: Навчальний посібник. — Х.: Основа, 2008. — 189 с.

Семінарське заняття 4 (2 год.)

Тема: Аналіз освітніх проєктів. Карта, опис, результати

Питання для обговорення і дискусії:

1. Ризики, пов'язані з реалізацією проєкту.
2. Механізм моніторингу та оцінки проєкту.
3. Модель управління проєктом.
4. Рекомендації щодо організаційних структур управління проєктами.
5. Ознайомити аудиторію з напрацюваннями, щодо власного проєкту.

ЗАВДАННЯ:

Скласти власний каталог проектів, діяльність яких буде актуальною для вашої регіональної громади і обґрунтуватися свій вибір.

Рекомендована література:

1. Бонаренко Ю.В. Оцінка соціальних проектів та програм як інструмент ефективного управління недержавною, некомерційною організацією. – К., 2006. – 127 с.
2. Тян Р.Б, Холод Б.І., Ткаченко В.А. Управління проектами. Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 224 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Концептуальні особливості управління освітніми проектами

Семінарське заняття 5 (2 год.)

Тема: Тайм-менеджмент

Питання для обговорення і дискусії:

1. Відповідальність у саморозвитку особистості.
2. Основні аспекти цілепокладання та формулювання цілей
3. Процес прийняття управлінських рішень.

Рекомендована література:

1. Архангельський Г.А. Формула часу: тайм-менеджмент на Outlook 2007–2010: [б-евид.] / Г.А. Архангельський. – М.: Манн, Іванов і Фербер, – 2011. – 115 с.
2. Лукашевич Н.П. Самоменеджмент. Теорія і практика: посібник. / Н.П. Лукашевич. – К.: Ніка-Центр, 2007. – 344 с.

Модульний контроль

Семінарське заняття 6 (2 год.)

Тема: Організація роботи на різних етапах проекту. Інтерактивні форми та методи розв'язання проблеми проекту

Питання для обговорення і дискусії:

1. Етапи впровадження освітнього проекту: підготовчий, досліднотворчий, заключний.
2. Види діяльності на кожному етапі проекту. Управління діяльністю на кожному етапі проекту.

3. Позиція педагога-фасилітатора. Рівні педагогічної взаємодії. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія. Рефлексивне управління.
4. Опосередкований контроль. Формувальне оцінювання.
5. *Проаналізувати основні ідеї відео «Інструменти дослідження проблематики у проєктах»*
<https://www.youtube.com/watch?v=h3tkHihZXeA>

ЗАВДАННЯ:

https://youtu.be/vR2ohHPZbww?si=IH_pXurRPIqQWUFF

Враховуючи поради, висвітлені у відео, напишіть свою рефлексію щодо побудови команди.

Рекомендована література:

1. Бондар С. П. Перспективні педагогічні технології в шкільній освіті / С.П. Бондар, Л.Л. Момот, Л.А. Липова, М.І.Головко – Рівне : Тетіс, 2003. – С. 30 – 31.
2. Коберник О. М. Проективна педагогіка і національна школа / О.М.Коберник // Шлях освіти – 2006. – № 7. – С. 7 – 9.

Семінарське заняття 7 (2 год.)

Тема: Шляхи налагодження ефективного співробітництва в контексті реалізації освітнього проєкту

Питання для обговорення і дискусії:

1. Етапи впровадження групової взаємодії. Робота в парах, трійках, четвірках.
2. Підходи до створення мікрогрупи.
3. Розподіл ролей у групі.
4. Інтерактивні методи: колективногрупової роботи, кооперативного навчання, відпрацювання дискусійних питань, ситуаційного моделювання. Інтелектуальні карти. Методика ведення навчального діалогу.
5. *Проаналізувати основні ідеї відео «Інструменти розвитку партнерства»* <https://www.youtube.com/watch?v=vAlnzITG37E>

ЗАВДАННЯ:

Представлення власних проєктів у форматі презентації (частина 1).

Рекомендована література:

1. Проекти для управлінців. Від ідеї до реалізованого проекту: посіб. Для вчителів/Олена Пащенко; упоряд. Н.Харченко. Київ:Шкільний світ, 2018.107 с.
2. Старченко Г.В. Управління проектами: теорія та практика: навч.посіб. для студентів екном.спец. ВНЗ/ Чернігів. Нац. Технол. Ун-т.Чернігів: Брагинець О.В.вид., 2018.304 с.

Семінарське заняття 8 (2 год.)

Тема: Розробка структури та змісту освітнього проекту

Питання для обговорення і дискусії:

1. Ідентифікація й точне визначення проблеми.
2. Характеристика цільових стратегій.
3. Продукти діяльності проекту.
4. Показники впровадження проекту.

ЗАВДАННЯ:

Представлення власних проектів у форматі презентації (частина 2).

Рекомендована література:

1. Бурков В. М., Новіков Д. А. Як управляти проектами / В. М. Бурков, Д. А. Новіков. – М.: Сінтег-ГЕО, 1997 – 188 с.
2. Новіков А. М., Новіков Д. А. Освітній проект (методологія освітньої діяльності) / А. М. Новіков, Д. А. Новіков. – М.: «Егвес», 2004.
3. Проектна діяльність у соціальній сфері : навч. посіб. / О. В. Купенко, К. В. Ярьсько. – Суми : Сумський державний університет, 2007. – 76 с

Індивідуальне завдання для самостійної роботи

Підготувати навчальний проект

Інструкція до виконання:

Для реалізації концепції “навчання через дію” і для підготовки освітнього проекту потрібно поставити такі **питання**:

- ✓ Що ми досліджуємо? Питання та цілі дослідження.

- ✓ Як ми досліджуємо? Як і де шукати інформацію; домовленість про те, як і де документувати інформацію.
- ✓ Звідки? Пошук, встановлення фактів.
- ✓ Навіщо? Виробництво продукту: підготовка та презентація матеріалу. Оцінювання (група, одноступіньники, самооцінювання).

Орієнтовані теми проектів:

1. First Aid Kit - Проект „First -AidKit для студентських гуртків ”, присвячений управлінню студентськими організаціями;
2. «Академія Публічної Служби» - Це проект ціль якого поширювати ідею публічної служби серед всіх хто зацікавлений працею з людьми та прагне зробити свій вклад в розвиток країни;
3. «Антитоталітарне Товариство – Крик свободи» - ціль якого – звернути увагу на небезпеку, яку несе тоталітаризм. Ціль діяльності – це усвідомлення громадянам власних прав і обов’язків;
4. Проект «Створення путівника по місту для інвалідів»;
5. «Вивчення англійської мови дітьми, які перебувають на довгостроковому лікуванні»;
6. «Розвиток підприємницьких якостей студентів»; - «Засвоєння через гру складних теоретичних понять»;
7. Профорієнтаційний проект “Цікавий менеджмент”.

Вітаються запропоновані студентами для виконання власні теми проектів!!!

Залікова вартість - 40 балів.

Інформація щодо здійснення оцінювання навчальних досягнень студента

Академічна доброчесність: самостійне виконання студентами навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Студенти мають здійснювати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. **Відвідання занять** є важливою складовою навчання. Всі студенти повинні відвідати усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов’язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Дотримання норм **академічної доброчесності** забезпечується заборонаю плагіату та списування. Про це викладач повідомляє студентів на початку курсу. Академічна доброчесність забезпечується особистою присутністю всіх студентів на заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами. Студенти самостійно виконують навчальні завдання поточного та підсумкового контролю. За умови виконання письмових робіт в позааудиторний час їх автентичність перевіряється на плагіат відповідним програмним ресурсом. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Політика виставлення балів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:

- практичні заняття: 40 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 40 балів (8 практичних по 5 балів за роботу на практичному, включно з індивідуальними завданнями).
- самостійна робота: 40 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 40 балів (представлення освітнього проекту – 40 б.)
- залік: 20% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів – 30 балів (підсумковий тест – 20 балів (10 тестових питань по 2 бали за правильну відповідь)

Самостійна робота:

Освітній проект

Інструкція до виконання:

Для реалізації концепції “навчання через дію” і для підготовки освітнього проекту потрібно поставити такі **питання**:

- ✓ Що ми досліджуємо? Питання та цілі дослідження.
- ✓ Як ми досліджуємо? Як і де шукати інформацію; домовленість про те, як і де документувати інформацію.
- ✓ Звідки? Пошук, встановлення фактів.
- ✓ Навіщо? Виробництво продукту: підготовка та презентація матеріалу.

Оцінювання (група, одногрупники, самооцінювання).

Орієнтовані теми проектів:

8. First Aid Kit - Проект „First -AidKit для студентських гуртків ”, присвячений управлінню студентськими організаціями;
9. «Академія Публічної Служби» - Це проект ціль якого поширювати ідею публічної служби серед всіх хто зацікавлений працею з людьми та прагне зробити свій вклад в розвиток країни;

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Андрущенко В. Австрія і Україна в структурі європейських освітніх стратегій : проблеми взаємодії / В. Андрущенко / Австрія й Україна у контексті європейської інтеграції й співробітництва : [збірник наукових праць]. – К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2005. – 160 с.
2. Архангельський Г.А. Формула часу: тайм–менеджмент на Outlook 2007–2010: [б–евид.] / Г.А. Архангельський. – М.: Манн, Іванов і Фербер, – 2011. – 115 с.
3. Ассаул В. Метод проектів у виховній роботі // Проектна діяльність у ліцеї: компетентнісний потенціал, теорія і практика: Науково-методичний посібник / За редакцією С. М. Шевцової, І. Г. Єрмакова, О. В. Батечко, В. О. Жадька. – К.: Департамент, 2008. – 520 с.
4. Бондар С. П. Перспективні педагогічні технології в шкільній освіті / С.П. Бондар, Л.Л. Момот, Л.А. Липова, М.І.Головко – Рівне : Тетіс, 2003. – С. 30 – 31.
5. Бонаренко Ю.В. Оцінка соціальних проектів та програм як інструмент ефективного управління недержавною, некомерційною організацією. – К., 2006. – 127 с.
6. Бурков В. М., Новіков Д А. Як управляти проектами / В. М. Бурков, Д. А. Новіков. – М.: Сінтег-ГЕО, 1997 – 188 с.
7. *Бєлявцева Т. В., Лобас Т. О.* Застосування методу проектів при формуванні пізнавальної активності учнів середніх класів <http://users.kpi.kharkov.ua/lre/MicroCAD/mcad2000/1.Htm>
8. Василевська Л. С. Проектна діяльність методиста як засіб удосконалення професійної майстерності педагогів [Електронний ресурс] / Л. С. Василевська. // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Сер. : Психолого-педагогічні науки . – 2012. – № 6. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nzspp_2012_6_32.pdf.
9. Вукіна Н. В. Критичне мислення: як цьому навчати : [науковометодичний посібник] / Вукіна Н. В., Дементієвська Н. П., Сущенко І. М. ; за наук. ред. О. І. Пометун. — Харків : Б.в., 2007. — 190 с.
10. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / Семен Устимович Гончаренко. – Київ: Либідь, 1997. – 376 с.
11. Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Г. Кремінь. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040с. 6. Єрмаков І. Г. Метод проектів у контексті життєвих результатів діяльності учнів І.Г. Єрмаков, С.М. Шевцова // Проектна

- діяльність у ліцеї: компетентнісний потенціал, теорія і практика: Науковометодичний посібник / За редакцією С. М. Шевцової, І. Г. Єрмакова, О. В. Батечко, В. О. Жадька. – К.: Департамент, 2008. – 520 с.
12. Єрмаков І. Г. Метод проектів у контексті життєвих результатів діяльності учнів І.Г. Єрмаков, С.М. Шевцова // Проектна діяльність у ліцеї: компетентнісний потенціал, теорія і практика: Науковометодичний посібник / За редакцією С. М. Шевцової, І. Г. Єрмакова, О. В. Батечко, В. О. Жадька. – К.: Департамент, 2008. – 520 с.
  13. Ізбаш С. С. Проектна діяльність як фактор соціально-професійної адаптації студентів педагогічного університету [Текст] : дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Світлана Сергіївна Ізбаш; Мелітопольський держ. педагогічний ун-т. – Мелітополь, 2007. – 290 арк.: рис., табл. – арк. 265-290.
  14. Коберник О. М. Проективна педагогіка і національна школа / О.М.Коберник // Шлях освіти – 2006. – № 7. – С. 7 – 9.
  15. Ковшун Н.Е. Аналіз та планування проектів: навчальний посібник — К.: Центр учбової літератури, 2008. – 344 с.
  16. Лукашевич Н.П. Самоменеджмент. Теорія і практика: посібник. / Н.П. Лукашевич. – К.: Ніка–Центр, 2007. – 344с.
  17. Лук'янова Л. Технологія організації проектної діяльності//Імідж сучасного педагога / Л. Лук'янова – 2009. – № 10. – С. 16-21.
  18. *Мармаза О. І.* Проектний підхід до управління навчальним закладом.— Х.: Основа, 2003.
  19. Мохонько І. П. Управління проектами К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 420 с.
  20. Новіков А. М., Новіков Д. А. Освітній проект (методологія освітньої діяльності) / А. М. Новіков, Д. А. Новіков. – М.: «Егвес», 2004.
  21. Петрова І. В. Проектування в соціально-культурній сфері: Навчальний посібник / І.В. Петрова. – К.: Вид-во КНУКіМ, 2007. – 372 с.
  22. Проекти для управлінців. Від ідеї до реалізованого проекту: посіб. Для вчителів/Олена Пащенко; упоряд. Н.Харченко. Київ:Шкільний світ, 2018.107 с.
  23. Проектна діяльність у соціальній сфері : навч. посіб. / О. В. Купенко, К. В. Ярьсько. – Суми : Сумський державний університет, 2007. – 76 с.
  24. Старченко Г.В. Управління проектами: теорія та практика: навч.посіб. для студентів екном.спец. ВНЗ/ Чернігів. Нац. Технол. Ун-т.Чернігів: Брагинець О.В.вид., 2018.304 с.
  25. Тягло О.В. Критичне мислення: Навчальний посібник. – Х.: Основа, 2008. – 189 с.
  26. Тян Р.Б, Холод Б.І., Ткаченко В.А. Управління проектами. Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 224 с.

Додаткова літератури

- 1.Роменець В. А. Психологія творчості: Навч.посібник. 3-те вид. / В. А. Роменець. – К.: Либідь, 2004. – 288 с.
2. Сучасні педагогічні технології. Навчально-методичний посібник / Автор-укладач Е.І. Федорчук. – Кам'янець-Подільський: АБЕТКА, 2006. – С. 57. ISSN 2075146X. Витоки педагогічної майстерності. 2014. Випуск 13 263
3. Токаренко Н. Проектна діяльність із дітьми старшого дошкільного віку [Текст] / Н. Токаренко // Вихователь-методист дошкільного закладу : спеціаліз. журн. – 2013. – № 10. – С. 11- 18.
4. Хоружа Л. Проектна культура вчителя: етичний компонент / Л. Хоружа // Шлях освіти. – 2006. – № 4. – С.11-15.